

کانون‌های تفکر ژاپن

(نیرا یک تجربه شرقی)

کد موضوعی: ۳۳۰

شماره مسلسل: ۱۴۱۸۷

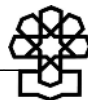
اسفندماه ۱۳۹۳

دفتر: مطالعات بنیادین حکومتی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	مقدمه.....
۷.....	فصل اول - کانون‌های تفکر در ژاپن.....
۳۰.....	فصل دوم - مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات نیرا.....
۳۹.....	بیانیه رئیس کنونی نیرا.....
۴۱.....	منابع و مآخذ.....

کانون‌های تفکر ژاپن (نیرا یک تجربه شرقی)

چکیده

کانون‌های تفکر یکی از مهمترین بازیگران سیاست در جوامع دمکراتیک به‌شمار می‌روند. این کانون‌ها برای جامعه و سیاست در جایگاه زیرساخت نرم فکری و دانش‌بنیان، تکثر، تضارب و تواتر پژوهش‌ها، تصمیم‌سازی‌ها و سنجش‌های سیاستی را تضمین می‌کنند. لذا مشارکت افراد غیردولتی با دولت در سیاست‌سازی عمومی شاخصی مهم محسوب می‌شود. کانون‌های تفکر در تعریف مدرن، تکثر خط‌مشی‌ها و مشارکت گسترده بازیگران سیاست‌ساز را فراهم می‌آورند و طیف متنوعی از ایده‌ها و طرح‌های سیاستی جایگزین را ارائه می‌دهند. از آنجا که جامعه بشری پیوسته در حال توسعه و گسترش است برای ارائه تعریف معین کانون تفکر، زمان بیشتری نیاز است. این مفهوم حتی در خاستگاه خود از اندیشه‌های استراتژیک سری و کاملاً بسته و وابسته تا سازمان‌های عام‌المنفعه مستقل سیاست‌پژوه که زمینه فکرسازی و فکربرانگیزی در جامعه را دامن می‌زنند متغیر بوده است. کانون‌های تفکر از ابداعات قرن بیستم محسوب می‌شوند که در دهه بعد از جنگ سرد در سراسر جهان گسترش یافتند. در آسیا به‌طور عمده کانون‌های تفکر مدرن بعد از جنگ جهانی دوم چند دهه بعد از کشورهای غربی تأسیس شدند. ازسوی دیگر روشن است که سنن تاریخی و سیاسی هر منطقه به‌طور عمده متفاوتند و مفاهیم وارداتی دقیقاً مطابق خاستگاه خود معنی نمی‌یابند. ژاپن نیز

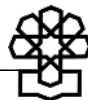
پس از اقتباس مفهوم کانون‌های تفکر، بازه متنوعی از تعریف و کارکرد آنها را تجربه کرده است. از مؤسسات تحقیقاتی که به رهبران سیاسی مشاوره سیاستی می‌دهند گرفته تا بنیادهای عام‌المنفعه که تلاش می‌کنند با استقلال بیشتر از دولت به ارائه توصیه‌های سیاستی جسورانه‌تری مبادرت کنند. در این مسیر کانون‌های تفکر ژاپن شاهد تحولات گسترده‌ای در تعریف، ساختار، نهاد و کارکرد بوده‌اند. با توجه به تأثیر منفی بحران‌های اقتصادی دولت ژاپن در مقاطع مختلف بر کانون‌های تفکر، هم‌اکنون گرایش فزاینده‌ای به سوی استقلال از بودجه عمومی بروز کرده است. این نیاز زمینه تعریف مفاهیمی چون «بازار سیاست»، «شبکه کانون‌های تفکر» در جهت برانگیختن انگیزه‌های غیرانتفاعی شهروندی برای مشارکت در سیاستگذاری را فراهم آورده است. کانون‌های تفکر در این نقش، خبرگانی از رشته‌های مختلف را گرد هم می‌آورند که به نمایندگی از مردم با نظارت مستقیم بر حکومت به ارائه آزادانه و جسورانه سیاست‌های جایگزین پردازند.^۱

مقدمه

رشد مؤسسات سیاست‌پژوهی عمومی در جهان طی سه دهه اخیر به مرز انفجار رسیده است.^۲ این سازمان‌ها نه تنها از نظر تعداد بلکه از لحاظ تأثیر و دامنه فعالیت‌ها به طرز

۱. «میز کانون تفکر» دفتر مطالعات بنیادین حکومتی مرکز پژوهش‌ها دو مدل شرقی از تفکر کانونی را در دستور قرار داده که متعاقب مدل چین، مدل ژاپنی ارائه می‌شود. هدف از ارائه این مدل‌ها نه تأیید که برای آشنایی با کارکرد آنهاست.

2. Global Go to Think Tank Index (GGTTI), 2014.

قابل ملاحظه‌ای رشد کرده‌اند.

تمامی کشورها به نقش، تأثیر و ضرورت بهره‌برداری از این مؤسسات پی برده‌اند، اما نحوه استقرار و پایه‌ریزی ساختار این مؤسسات مستقیماً با منطقه‌ای که در آن قرار دارند و نیز سنت‌های تاریخی و سیاسی آن منطقه مرتبط است. همچنین ظهور، افول و تجدید حیات مؤسسات سیاست‌پژوهی تحت تأثیر مستقیم تحولات سیاسی و فراز و نشیب‌های اقتصادی است.

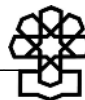
از این‌رو بیشتر مؤسسات سیاست‌پژوهی در جهان تمایل به تمرکز بر دامنه‌ها و موضوعات محدودتر دارند، اما در کشورهایی که ثبات سیاسی و اقتصادی منجر به استقلال بیشتر این مؤسسات می‌شود تمایلشان به تمرکز روی موضوعات کلان‌تر و دامنه‌های گسترده‌تر قابل مشاهده است. به هر حال مؤسسات سیاست‌پژوهی فارغ از ساختار و شرایط بنیانگذاری و خاستگاه آنها به بخشی جداناپذیر از روند سیاست تبدیل شده‌اند. این مؤسسات در گذر زمان از یک‌سو به گنجینه رو به گسترش دانش و استعداد تبدیل می‌شوند و از سوی دیگر چالش بهره‌برداری متناسب با روز از دانش تولید شده در این کانون‌های تفکر مدیران آنها را محک خواهد زد. در عصر اینترنت حجم اطلاعات که توسط شهروندان عادی تولید می‌شود به صورت فزاینده در حال افزایش است. از آنجا که تحلیل این اطلاعات بیان‌کننده نقاط تمرکز و تمایل عمومی است خروجی این تحلیل‌ها به ابزار نوین گردآوری دانش سیاست‌سازی عمومی تبدیل شده است. پر کردن شکاف‌های جدید فرآیند سیاست‌گذاری و گردآوری دانش از منابع مختلف یکی از نقش‌های جدیدی است که مؤسسه‌های سیاست‌پژوه برعهده خواهند داشت و نیازمند خواهند بود که پاسخ‌ها را سریع‌تر مهیا کنند. جوامع مدرن با تغییرات گسترده و سریعی

مواجهند. کانون‌های تفکر به شدت نیاز دارند که نقش‌های جدید اتخاذ کنند به نحوی که ممکن است ناگزیر از تغییرات بنیادین در وضعیت سازمانی خود باشند تا فرصتی برای شروع دوباره و اصلاح سیستم پژوهشی خویش به‌منظور پاسخگویی به درخواست‌های جدید پیدا کنند.

واضح است که سنن تاریخی و سیاسی هر منطقه به‌طور عمده متفاوتند و هر کشوری مجموعه نیازها و مشکلات سیاستگذاری خاصی را دارد و می‌توان از ظهور، افول و تجدید حیات مؤسسات سیاستگذاری آن درس‌های مفیدی آموخت. این آموزه‌ها در کنار شناخت دقیق تطابق‌ها و تضادهای اجتماعی و سیاسی هر منطقه با مناطق دیگر جهان می‌توانند توسعه‌دهنده دیدگاه مناسب برای به‌کارگیری آن تجارب باشند.

در این راستا دفتر مطالعات بنیادین حکومتی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تهیه سلسله گزارش‌های کانون‌های تفکر را در دستور کار خود قرار داده است. در این میان بهره‌برداری از تجارب کشورهای آسیایی که از چند دهه پیش با اقتباس از مدل کانون‌های تفکر پیشرو جهان اقدام به تأسیس مؤسسات سیاست‌پژوهی کرده‌اند از اهمیت بیشتری برخوردار است. شناخت دقیق علل فراز و فرود نقش کانون‌های تفکر در روند سیاستگذاری کشورهای آسیایی مانع از تکرار تجربه‌های مشابه خواهد شد. ژاپن پیشروترین کشور آسیایی در بهره‌برداری از کانون‌های تفکر است.

مهمترین دشواری تهیه گزارش درباره کانون‌های تفکر ژاپن شکاف زبانی (ژاپنی) و کمبود منابع انگلیسی در این حوزه از زبان و تجربه خبرگان ژاپنی است. بسنده کردن به دیدگاه‌های ناظران بیرونی تصویر دقیق و جامعی ارائه نمی‌دهد. از این‌رو در تهیه این گزارش برگردان برخی منابع اصلی (از زبان ژاپنی) ضروری بود.

این گزارش در فصل اول به بررسی ظهور، افول و تجدید حیات کانون‌های تفکر ژاپن می‌پردازد. در این بخش کانون‌های تفکر ژاپن و پژوهش‌هایی که توسط آنها انجام شده‌اند با تمرکز روی دوره تأسیس‌شان به‌طور مختصر معرفی می‌شوند. همچنین خصوصیات اطلاعات تولید شده توسط این کانون‌های تفکر بررسی خواهند شد. کانون‌های تفکر ژاپن نه فقط به‌دلیل اطلاعاتی که در مورد سیاست‌پژوهی تولید می‌کنند اهمیت دارند، بلکه منابع ارزشمندی از دانش درباره ژاپن معاصر محسوب می‌شوند، اما بیشتر انتشارات کانون‌های تفکر در دسته‌بندی «مطبوعات خاکستری»^۱ قرار می‌گرفتند با وجود این، قراردادی^۲ بودن آنها به صورت گسترده موجب نشد که در دسترس عموم قرار داده شوند. باز انتشار «مطبوعات خاکستری» یا انتشاراتی که بر بنیان غیرتجاری تولید شده‌اند اخیراً مورد توجه افکار عمومی قرار گرفته‌اند. زیرا انتشار عمومی و گسترده تولیدات کانون‌های تفکر در حال تعریف شدن به‌عنوان اصول جوامع مردم‌سالار است.

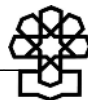
کانون‌های تفکر ژاپن در نهاد و کارکرد متفاوتند. بعضی از آنها درباره سیاست‌پژوهی مطالعه می‌کنند، درحالی که بعضی دیگر فقط روی صنعت متمرکزند. به هر حال اگر بخواهیم در کانون‌های فکر ژاپن خصلت مشترکی جستجو کنیم رویکرد آنها به آینده (آینده‌پژوهی) پاسخ این کندوکاو خواهد بود. تعداد قابل توجهی از مطالعات کانون‌های تفکر بر مشکلاتی که جامعه معاصر ژاپن با آن مواجه بوده تمرکز یافته و شانه به شانه آنها حرکت کرده‌اند و با تکیه بر تجارب گذشته پیشنهادهایی برای آینده ارائه می‌دهند. کانون‌های تفکر ژاپن بعد از هر دوره رکود اقتصادی یک گام دیگر به سمت

استقلال از دولت و اتکا به ظرفیت‌های غیردولتی برداشته‌اند تا آنجا که منجر به بازتعریف قانون تفکر در ژاپن شده است. در حالی که آمارهای رسمی تا قبل از سال ۲۰۰۰ تعداد کانون‌های تفکر ژاپن را حدود ۴۰۰ مؤسسه اعلام می‌کرد، پس از رکود اقتصادی اواخر دهه ۱۹۹۰ با تعریف جدید، فقط ۱۸۰ مؤسسه به‌عنوان کانون تفکر در ژاپن اعلام شده است. امروزه کانون‌های تفکر ژاپن همگام با افزایش پیچیدگی تصمیم‌سازی مدرن به مدل کانون‌های تفکر شبکه‌ای و بهره‌برداری از تجارب کارشناسان خبره سیاست‌پژوهی در چارچوب بازار سیاست^۱ گرایش یافته‌اند.

در فصل دوم این گزارش مشهورترین و قدیمی‌ترین کانون تفکر سیاست‌پژوه ژاپن به نام «نیرا»^۲ بررسی می‌شود. مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات نیرا یک سازمان راهبر مرکزی برای کانون‌های تفکر در ژاپن است که نقش اساسی در گردآوری، تحلیل و توزیع اطلاعات درباره فعالیت‌های کانون‌های تفکر ایفا می‌کند. مروری بر قابلیت دسترسی به تولیدات کانون‌های تفکر در ژاپن با توجه به اینکه این موضوع متأثر از فعالیت‌ها و نقش‌های اساسی نیراست می‌تواند تصویر دقیق‌تری از آن به خواننده ارائه دهد. در پایان بیانیه رئیس کنونی نیرا با توجه به ارزش قانونی و تجربه ۴۰ سال سیاست‌پژوهی نهفته در آن، ضمیمه گزارش شده است.

1. Policy Market

2. National Institute for Research Advancement (NIRA)

فصل اول - کانون‌های تفکر در ژاپن

مفهوم کانون تفکر

واژه کانون تفکر اولین بار در دهه ۱۹۶۰ توسط بنیاد رند^۱ به‌عنوان گروه متخصص و استراتژیستی که مطالعات متمرکزی روی موضوعات مهم سیاستی برعهده گرفته‌اند وارد ادبیات جهانی سیاست شد. در آغاز، این عبارت معرف سازمان‌های پژوهشی قراردادمحور بود، اما طی دهه ۱۹۷۰ این مفهوم به مؤسسات سیاست‌پژوه عمومی گسترش یافت. برنامه پیشرفت و توسعه ملل متحد یا UNDP^۲ کانون‌های تفکر را چنین تعریف می‌کند:

«... سازمان‌هایی که در یک چارچوب معین، پژوهش و حمایت درباره موضوعات مهم مرتبط با سیاست عمومی را برعهده می‌گیرند، رابط بین دانش و قدرت در دمکراسی‌های مدرن محسوب می‌شوند». (UNDP, 2003: 6)

ایده کانون تفکر از طریق بیانیه مأموریت بسیاری از سازمان‌ها، ارتباط پژوهشگران با تصمیم‌سازان را فراهم می‌آورد. کانون تفکر نیرا در گزارش سالیانه‌ای که درباره کانون‌های تفکر منتشر می‌کند، کارکرد کلیدی کانون تفکر را «پل زدن میان دانش و ایده‌های سیاستی با پژوهشگران و مؤسسات دیگر» دانسته است. با وجود این کانون تفکر، مفهوم گسترده در دوره کنونی است. در این گزارش کانون تفکر به مؤسسه پژوهشی مستقل گفته می‌شود که در ژاپن جایگاه قانونی داشته باشد و در درجه اول پژوهش جامع و میان‌رشته‌ای در «علوم نرم» و به‌طور خاص پژوهش‌های سیاسی،

1. RAND

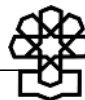
2. United Nations Development Programme

جامعه‌شناسی و علوم انسانی انجام می‌دهد. این تعریف شامل سازمان‌ها و گروه‌های فردی و داوطلبانه و مؤسسات وابسته به سازمان‌های عمومی منطقه‌ای، ملی، دانشگاه‌ها و شرکت‌های خصوصی نمی‌شود. بازه فعالیت‌های کانون‌های تفکر از پژوهش درباره سیاست که برای ارائه و دامن زدن به پاسخ‌های جدید به فرآیندهای تصمیم‌سازی دولت طراحی شده است تا پژوهش درباره استراتژی‌های کسب‌وکار شرکت‌های تحقیقاتی را شامل می‌شود.

پیشینه توسعه

کانون‌های تفکر در آسیا به‌طور عمده بعد از جنگ جهانی دوم تأسیس شدند. چند دهه بعد از کشورهای غربی، مؤسسه امور بین‌الملل پاکستان در سال ۱۹۴۷ تأسیس شد و مؤسسه مطالعات توسعه بنگلادش در سال ۱۹۴۸ شکل گرفت. مؤسسه روابط بین‌الملل تایوان در سال ۱۹۵۳ آغاز به کار کرد و مؤسسه ملی راهبری توسعه تایلند در سال ۱۹۵۵ راه‌اندازی شد. مؤسسه رشد اقتصادی دانشگاه دهلی هندوستان نیز در سال ۱۹۵۸ به راه افتاد. این مؤسسات در کشورهای خود پیشرو بودند. در ژاپن مؤسسه پژوهشی کوکومین کیزای^۱ به سال ۱۹۴۵ و مرکز پژوهش‌های اقتصادی کیوشو^۲ در سال ۱۹۴۶ تأسیس شدند و در این زمینه پیشتاز بودند، اما در دوره قبل از جنگ جهانی نیز مؤسساتی در ژاپن به وجود آمدند که به روش‌های مشابه کانون‌های تفکر کنونی مدیریت می‌شدند. مانند بخش تحقیقات شرکت راه‌آهن جنوب منچوری^۳ که در سال

-
1. Kokumin Keizai Research Institute (KKRI)
 2. Kyushu Economic Research Center (KERC)
 3. South Manchuria Railway Company (SMRC)

۱۹۰۷ تأسیس شده و علی‌رغم اینکه بخشی از یک سازمان دولتی بود تعداد قابل توجهی گزارش‌های پژوهشی را با به‌کارگیری پژوهشگرانی از سازمان‌ها و دانشگاه‌های دیگر تولید کرده است. مؤسسات دیگری هم در دوره قبل از جنگ در ژاپن وجود داشته‌اند: مؤسسه تحقیقات اجتماعی اوهارا^۱ در سال ۱۹۱۹ تأسیس و در سال ۱۹۴۹ با دانشگاه هوسی^۲ ادغام شد. مؤسسه علوم کار^۳ نیز در سال ۱۹۲۱ راه‌اندازی و مؤسسه تحقیقات شهری توکیو^۴ در سال ۱۹۲۲ پایه‌گذاری شد.

ژاپن حتی بدون پیروی کامل از مدل کانون تفکر آمریکایی، سریع‌تر از سایر کشورهای آسیایی، مفهوم کانون تفکر را به‌عنوان مخزن استعداد اقتباس کرد. این کشور شاهد دو دوره از اوج کانون‌های تفکر بوده است. یکی در اوایل دهه ۱۹۷۰ و دیگری در اواخر دهه ۱۹۸۰. ژاپنی‌ها سال ۱۹۷۰ را «سال کانون‌های تفکر» می‌دانند (سهراب‌پور و همکاران، ۱۳۸۸). زمانی که به واسطه تحریکات محافل سیاسی، اقتصادی، کارگری و دانشگاهی، بخش‌های عمومی و تجاری، مؤسسات شبه‌کانون تفکر را برای تمرکز روی توسعه صنعتی و اقتصادی ایجاد کردند. رشد نسبتاً سریع اقتصاد ژاپن بعد از ویرانی‌های جنگ جهانی دوم به‌طور کلی حاصل فعالیت‌های اقتصادی بود که مستلزم مصرف میزان زیادی از منابع طبیعی شد. در اوایل دهه ۱۹۷۰ مشکلات جدی و متعددی پدیدار شدند که نشان می‌دادند در نتیجه این رشد اقتصادی محیط زیست دچار آسیب‌هایی عمیق شده است. پیچیدگی این مسئله از علل مختلفی سرچشمه گرفته بود و به قدری بزرگ

-
1. Ohara Institute for Social Research (OISR)
 2. Hosei University
 3. The Institute for Science of Labour (ISL)
 4. Tokyo Institute for Municipal Research (TIMR, 1922)

نشان داده شد که هیچ سازمانی چه دولتی و چه دانشگاهی برای اینکه بتواند به تنهایی از عهده حل آن برآید مجهز نشده بود (ساتو، ۱۹۸۵).

نظریه سیستم‌ها^۱ در بررسی نحوه رفع این مشکلات تأثیر بسزایی داشت. نظریه سامانه‌ها یا نظریه سیستم‌ها زمینه‌ای میان‌رشته‌ای است که در پی بررسی و مطالعه نظری و ریاضی سامانه‌های گوناگون برمی‌آید. در آغاز، نظریه سامانه‌ها پیرامون تنظیم و جمع‌بندی اصول نظری و مفاهیم کلی و مشترک مربوط به سیستم‌های نسبتاً ساده‌تر در فیزیک و مهندسی آغاز شد، ولی اندک اندک به سوی مطالعه سامانه‌های پیچیده‌تر در زیست‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد، مدیریت، سیاست، مهندسی نرم‌افزار، مهندسی دانش و مانند آن پیش رفته است.

مدل آمریکایی کانون تفکر، چارچوب‌های مختلف دانشگاهی را برای راهبری پژوهش «سیاست حل مسئله» با بهره‌گیری از یک روش توسعه‌یافته تحت نظریه سیستم گرد هم می‌آورد. بعضی از ژاپنی‌ها انتظار زیادی از کانون‌های تفکر داشتند به این دلیل که ظرفیت خوبی برای تمهید ابزار (مفاهیم) مؤثر برای حل مشکلات اجتماعی نوظهور در خود نشان می‌داد. در اوایل دهه ۱۹۷۰ همزمان یک گرایش عمومی به سوی آینده‌پژوهی مشاهده می‌شد و توسعه فناوری رایانه نیز مردم را به مشارکت در جامعه اطلاعات محور پیش‌رو هدایت می‌کرد. بنابراین کانون‌های تفکر به‌طور طبیعی و به‌سرعت در بخش‌های عمومی و خصوصی توسعه یافتند تا بتوانند از عهده مشکلات پیش آمده برآیند.

موج اول به‌طور متوسط بین ۱۹۷۰ تا ۱۹۷۵ در ژاپن هر سال پانزده کانون تفکر ایجاد شدند که برخی از مؤسسات تحقیقاتی مشهور ژاپن نیز از آن جمله‌اند. گرچه

بعضی از این مؤسسات پس از بازتعریف قانون تفکر در آمار جدید نمی‌گنجند اما در واقع بازوی تحقیقاتی وزارتخانه‌ها یا صنایع خصوصی بودند:

- مؤسسه تحقیقاتی میتسوبیشی؛ تأسیس در ۱۹۷۰ توسط گروه میتسوبیشی.

- مؤسسه تحقیقات ژاپن؛ تصویب در ۱۹۷۰ و تحت نظارت آژانس برنامه‌ریزی اقتصادی و وزارت صنعت و بازرگانی.

- مرکز تحقیقات Nikko؛ تأسیس در ۱۹۷۰ و پشتیبانی توسط گروه تضمین امنیت Nikko.

- مرکز توسعه بین‌المللی ژاپن؛ تحت نظارت وزارت دارایی و چند وزارت دیگر تأسیس در ۱۹۷۱.

- مؤسسه تحقیقاتی هیتاچی؛ وابسته به گروه هیتاچی تأسیس در ۱۹۷۳.

- مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات NIRA؛ تأسیس در ۱۹۷۴.

این مؤسسات گرچه در توکیو پایه‌گذاری شدند، اما پس از آن شور قانون تفکر به خارج از پایتخت نیز سرایت کرد.

قانون‌های تفکر به‌منظور تأمین ضرورت‌های زمانه ایجاد شده‌اند و همگام با تغییرات اجتماعی و اقتصادی جامعه ژاپن توسعه یافته‌اند. توسعه این قانون‌ها همیشه یکسان نبوده و بحران نفت و کساد پیرو آن - همانطور که به مؤسسات دیگر و صنعت آسیب رساند- به قانون‌های تفکر نیز ضربه سختی زده است.

موج دوم تشکیل قانون‌های تفکر در ژاپن بین سال‌های ۱۹۸۵ تا ۱۹۸۸ بود. بعد از بازبایی و احیای اقتصادی، قانون‌های تفکر متعددی این بار در مناطقی خارج از توکیو تأسیس شدند. آنها طرفدار تجدید حیات اقتصادهای منطقه‌ای و همسوسازی

استانداردهای اقتصادهای منطقه‌ای برای رسیدن به پایتخت بودند. در این دوره مؤسسات انتفاعی اغلب توسط بانک‌ها و مؤسسات مالی بزرگ که از رشد اقتصادی در آن سال‌ها منتفع بودند تشکیل شدند و تمرکز تحقیقات آنها نیز روی استراتژی‌های مالی شرکت‌ها بوده است. به هر حال در آن برهه جایجایی کانون‌های تفکر گرایش به سمت بخش خصوصی را نشان می‌دهد که توسط کسب‌وکارهای بزرگ اجرا می‌شود. تمرکز آنها به مطالعه در ساختار بازار از لحاظ تأثیری که بر استراتژی شرکت می‌گذارد و همچنین کاوش آینده برای سبک زندگی و فرهنگ است (ساکورابا، ۱۹۸۹).

از جمله کانون‌های تفکر تأسیس شده در موج دوم می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- مؤسسه تحقیقاتی بانک (Long Term Credit (LTCB) ۱۹۸۳؛

- شرکت SRIC ۱۹۸۵؛

- مؤسسه تحقیقاتی بانک Asahi ۱۹۸۶؛

- مؤسسه تحقیقاتی فوجیتسو برای سیستم‌های اطلاعاتی و اقتصادی پیشرفته ۱۹۸۶؛

- مؤسسه تحقیقاتی Sumitomo-life ۱۹۸۷؛

- مؤسسه تحقیقاتی Daiwa ۱۹۸۷؛

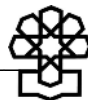
- مؤسسه Dentsu برای مطالعات انسانی ۱۹۸۷؛

- مؤسسه تحقیقاتی بیمه (Nippon Life (NLI) ۱۹۸۸؛

- مؤسسه تحقیقاتی Fuji ۱۹۸۸؛

- مؤسسه تحقیقاتی STB ۱۹۸۸.

از اواخر دهه ۱۹۸۰ مؤسسه Urban روی معرفی مفاهیم بخش غیرانتفاعی و کانون تفکر مستقل به ژاپن کار کرد. اواخر دهه ۱۹۹۰ را می‌توان به خاطر آن تلاش‌ها و

تا حد بیشتری به خاطر مسائل اجتماعی و اقتصادی ملی وقت ژاپن، دوره سوم اوج کانون‌های تفکر در ژاپن دانست.

- انجمن سیاست قرن ۲۱ در ۱۹۹۶ که توسط چند شخصیت علمی و فرهنگی و چند خبرنگار تأسیس شد با هدف تدوین سیاست از منظر شهروندان بوده است.

- مؤسسه سیاست عمومی قرن ۲۱ که توسط Keidanren فدراسیون سازمان‌های اقتصادی ژاپن در سال ۱۹۹۷ با هدف قدرت بخشیدن به توانایی‌های سیاست‌سازی Keidanren تأسیس شد.

- بنیاد جهانی تحقیق و بورسیه که در ۱۹۹۷ توسط بنیاد Nippon در جهت ترویج جهانی سیاست پژوهی و پرورش رهبران ملی جوان شکل گرفت.

- Japan Initiative؛ در ۱۹۹۷ توسط یک دیوان‌سالار سابق تأسیس شد.

- مؤسسه Global Environmental Strategies؛ در ۱۹۹۸ توسط آژانس محافظت محیطی ژاپن برای توسعه سیاست محیطی در ژاپن و آسیا تأسیس شد.

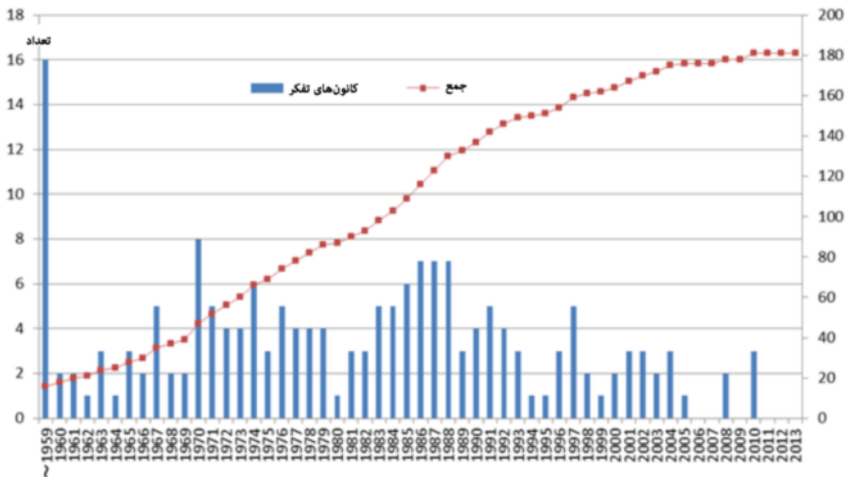
کانون‌های تفکر جدید هرچند کوچک باقی ماندند، اما زمینه جدیدی برای خیزش کانون‌های مستقل از دولت برای تمرکز بر سیاست پژوهی یا حوزه‌های خاص مانند مسائل بخشی سیستم‌های مالی، مالیات، مسکن و محیط زیست ایجاد کردند.

اگر تعریف کانون تفکر را به نوع غیرانتفاعی یا آنهایی که یافته‌های تحقیقاتی آنها برای عموم قابل دسترس است محدود نکنیم، می‌توان گفت تا قبل از سال ۲۰۰۰ بیش از ۴۰۰ کانون تفکر در ژاپن وجود داشت. نیمی از آنها شرکت‌های غیرانتفاعی عمومی بودند که با تصویب وزارتخانه‌های دولتی و حکومت‌های محلی به‌وجود آمدند و از معافیت‌های مالیاتی محدود بهره‌مند شدند. نیم دیگر مؤسسات انتفاعی بودند که توسط

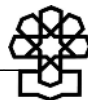
بانک‌ها، نهادهای امنیتی و شرکت‌های بزرگ پدید آمده بودند. حوزه‌های اصلی تحقیقات آنها به ترتیب عبارتند از: پیش‌بینی و توسعه اقتصادی، کاربرد محلی و ملی زمین و توسعه آن، ارتباطات و اطلاعات، علوم و تکنولوژی، محیط زیست، امور بین‌الملل، منابع و انرژی، اقتصادهای مصرفی و خانگی، کیفیت زندگی، فرهنگ و ...

نیرا^۱ مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات به‌عنوان اولین کانون تفکر سیاست‌پژوه ژاپن همه‌ساله گزارشی درباره کانون‌های تفکر جهان و ژاپن منتشر می‌کند. در گزارش سال ۲۰۱۴ در بازتعریف کانون تفکر تنها ۱۸۱ مؤسسه به‌عنوان کانون تفکر شناسایی شده‌اند.

شکل ۱. روند رشد کانون‌های تفکر در ژاپن

مأخذ: سالنمای ۲۰۱۴ کانون‌های تفکر تهیه شده توسط نیرا

انواع و تفاوت‌های ساختاری پژوهش‌ها

کانون‌های تفکر ژاپن به‌طور کلی به دو گروه تقسیم می‌شوند: سازمان‌های انتفاعی و غیرانتفاعی.

اکثر سازمان‌های غیرانتفاعی توسط دولت یا شهرداری‌های محلی تأسیس شده‌اند. در مقابل انواع مختلفی از اتاق‌های فکر انتفاعی وجود دارند که توسط شرکت‌ها به‌وجود آمده‌اند. کانون‌های تفکر غیرانتفاعی در ژاپن اغلب روی قراردادهای تحقیقاتی تأمین شده توسط آژانس‌ها، مؤسسات حکومتی، شبه‌حکومتی محلی و ملی کار می‌کنند، اما در ژاپن مسیر اصلی کانون‌های فکر گرایش به سازمان‌های انتفاعی دارد که اغلب بازوی شرکت‌هایند و پیش‌بینی‌های تجاری و اقتصادی را هدایت کرده و سرویس‌های مشاوره به مشتریان و مخاطبان ارائه می‌دهند.

دو نمونه: اتاق فکر شرکت Nomura (در سال ۱۹۶۵) و اتاق فکر شرکت Mitsubishi (تأسیس شده در سال ۱۹۷۰) این‌گونه‌اند که هر یک در دوره اول موج کانون‌های تفکر ژاپن ایجاد شده‌اند. فعالیت اصلی این کانون‌ها، پژوهش و تحلیل با هدف توسعه و بهینه‌سازی استراتژی‌های شرکت متبوع است.

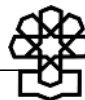
به‌طور کلی وقتی نوع پژوهش کانون‌های تفکر را به دو بخش تمرکز بر سیاست‌پژوهی یا کسب‌وکار طبقه‌بندی کنیم، سیاست‌پژوهی در دستور کار کانون‌های تفکر خصوصی و عمومی قرار می‌گیرد، اما پژوهش‌های کسب‌وکار موضوعی است که بیشتر کانون‌های تفکر خصوصی به آنها تمایل دارند.

مخاطبان و مشتری‌ها

کانون‌های تفکر می‌توانند بین ایده‌ها و دانش‌های سیاستی با پژوهشگران و مؤسسات دیگر حتی با کسانی که به باورها و زمینه‌های دیگری پایبندند، اتصال ایجاد کنند. این کانون‌ها باید زمینه مشارکت افراد غیردولتی را برای ایجاد خط‌مشی‌های جایگزین فراهم آورند از لحاظ نظری این دستاورد جز با تحریک زمینه‌های فکرسازی و فکربرانگیزی علاوه بر تولید داده‌های دانشی و فنی حاصل نمی‌شود. کانون‌ها در واقعیت عملی سازوکاری برای تعلیم نیروی انسانی در کشور محسوب می‌شوند. از این رو همه افراد می‌توانند به نوعی مخاطب کانون‌های تفکر به‌شمار آیند. با وجود این فکرپژوهی در مدارس و دانشگاه‌ها و متعاقب آن در پژوهشگاه‌ها و اندیشگاه‌ها به وجود خواهد آمد. (ادیانی، ۱۳۹۲).

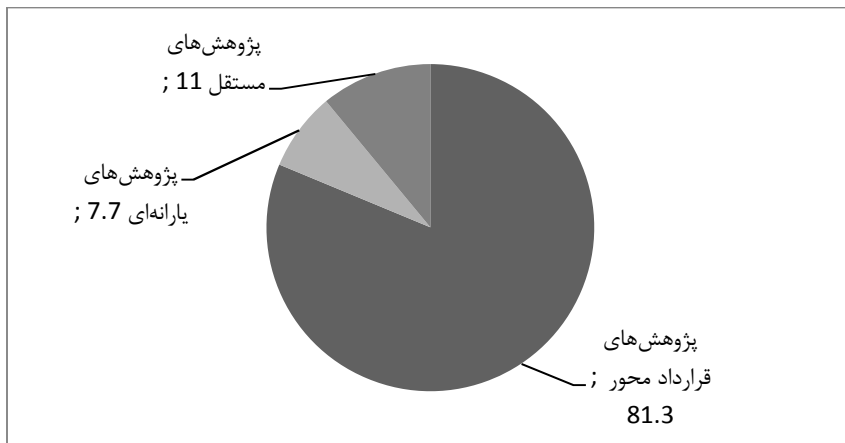
به‌طور کلی کانون‌های تفکر ژاپن سه نوع پژوهش را هدایت می‌کنند: پژوهش قرارداد پایه، پژوهش مستقل و پژوهش‌های یارانه‌ای. سالنمای کانون‌های تفکر ۱۹۸۸ که توسط مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات نیرا گردآوری شده است اطلاعاتی درباره ۸۲۹ پروژه که توسط کانون‌های تفکر در ژاپن انجام شده ارائه می‌دهد.

چنانچه در شکل ۲ نمایش داده شده است پژوهش‌های مستقل فقط ۱۸ درصد کل پژوهش‌هایند و بخش اعظم پژوهش‌ها (۸۱/۳ درصد) براساس قرارداد انجام گرفته و حمایت شده‌اند. ازسوی دیگر خروجی پژوهش‌های حمایت شده باید تا حدی منعکس‌کننده درخواست‌های حامیان‌شان باشد و این حقیقت باعث کاهش فرصت کانون فکرها یا پژوهشگران آنها برای ارائه آزادانه سیاست‌های عمومی خواهد شد.

شکل ۲. انواع پژوهش‌ها و سهم هر کدام – برگرفته از

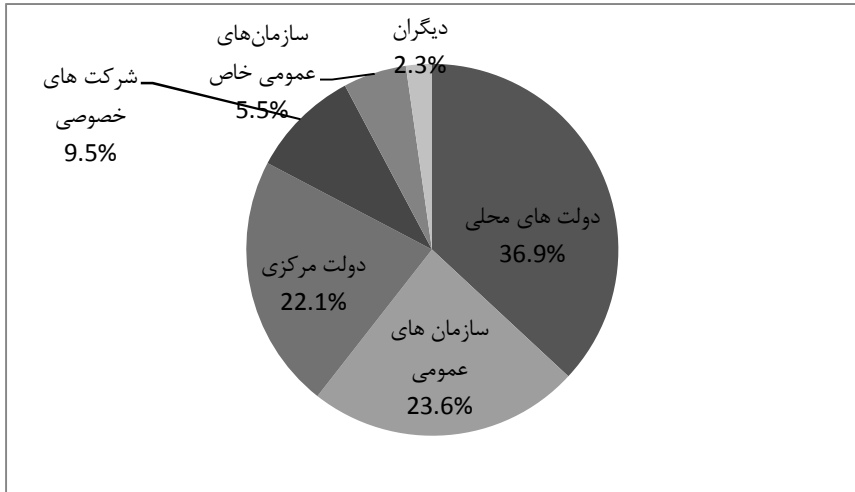
سالنمای کانون‌های تفکر Nenpo ۱۹۹۸

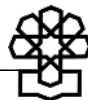
چنان‌که در شکل ۳ نشان داده شده است عمده مشتریان این نوع پژوهش‌ها دولت‌های محلی (۳۶/۹)، دولت مرکزی (۲۲/۱) و سازمان‌های عمومی (۲۳/۷) بودند. مشتریان بخش خصوصی فقط هزینه ۹/۵ درصد این پژوهش‌ها را تأمین کرده‌اند.

شکل ۳. انواع مشتریان برای پژوهش‌های قراردادی - برگرفته از سالنمای

کانون‌های تفکر Nenpo ۱۹۹۸

در مقابل عمده مشتریان سازمان‌های پژوهشی انتفاعی را بخش خصوصی شکل می‌دهند. مطالعه نیرا در سال ۱۹۸۸ درباره روند پژوهش در کانون‌های تفکر ژاپن نشان داد که بیش از نیمی از درآمد کل کانون‌های تفکر از بخش خصوصی تأمین شده است (نیرا، ۱۹۸۸). این آمار بیانگر آن است که پژوهش‌هایی که هزینه آن توسط بخش خصوصی تأمین می‌شود عمدتاً محرمانه نگاه داشته شده است. این پدیده گردآوری اطلاعات در مورد نتایج پژوهش‌ها یا عناوین آنها و اسامی مشتریان را دچار مشکل می‌کند.

اطلاعات تولید شده توسط کانون‌های تفکر

۱. گزارش‌های پژوهشی

۱-۱. اطلاعات با قابلیت دسترسی عمومی

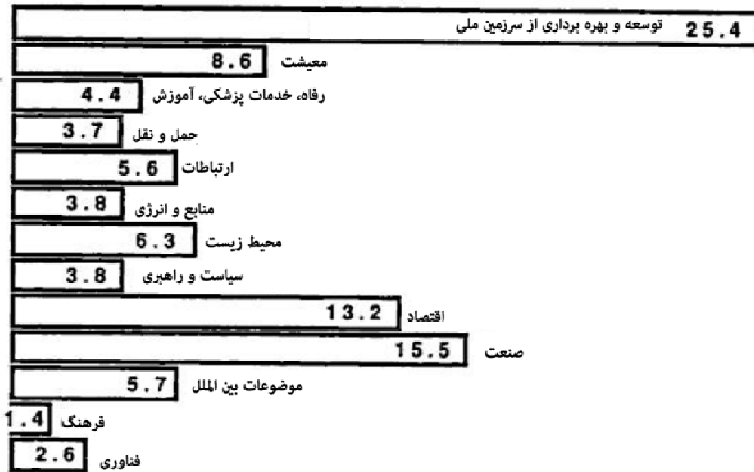
مطابق بررسی سال ۱۹۸۸ نیرا، ۱۳۳ کانون تفکر مجموعاً ۳۷۲۹ گزارش در سال ۱۹۸۷ (از آوریل ۱۹۸۷ تا مارس ۱۹۸۸) تولید کرده‌اند. از مجموع این گزارش‌ها ۱۰۵۴ عدد در دسترس عموم مردم قرار گرفته‌اند (اطلاعات منتشر نشده). گزارش‌های غیرقابل دسترس برای عموم مردم عمدتاً صنعت‌محور و تا حدودی گزارش‌های سیاست‌پژوه‌محور را شامل می‌شود.

گزارش‌های غیرقابل دسترس برای عموم همیشه به معنی به‌کلی سری نیست. بعضی از این گزارش‌ها بعد از طی مدت‌زمان خاصی در معرض دسترسی عموم قرار داده می‌شود. گاهی اوقات مقامات مسئول در دفاتر حکومتی تصمیم می‌گیرند، گزارش‌هایی که برای دولت یا شهرداری بخش تهیه شده‌اند محرمانه نگه داشته شوند. بسیاری از این نوع گزارش‌ها به‌طور وسیع منتشر نمی‌شوند، اما براساس یک درخواست مستقل در اختیار گذاشته می‌شوند. آمار ذیل در مورد گزارش‌هایی است که اغلب مردم به آن دسترسی دارند.

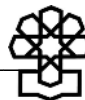
۱-۲. زمینه‌های پژوهش

مطابق سالنمای کانون‌های تفکر ۱۹۸۸ نیرا که در آن ۸۲۹ پروژه بررسی شده است همان‌طور که در شکل ۴ نشان داده شده است محبوب‌ترین زمینه مورد توجه این پروژه‌ها، توسعه و بهره‌برداری از سرزمین ملی (۲۵/۴ درصد) است. دومین حوزه مورد توجه این پروژه‌ها صنعت است (۱۵/۵ درصد) و زمینه سوم مورد توجه اقتصاد است (۱۳/۲).

شکل ۴. حوزه‌های تحقیقاتی در سال ۱۹۸۷ - برگرفته از سالنامه
 کانون‌های تفکر نیرا ۱۹۸۸

مقایسه این نسبت‌ها با آمار بررسی سال ۱۹۷۵ نیرا درباره کانون‌های تفکر (نیرا، ۱۹۸۲) بیانگر تغییرات گسترده خاصی در روند تهیه این پژوهش‌هاست.

شکل ۵. حوزه‌های تحقیقاتی در سال ۱۹۷۵ - برگرفته از سالنمای کانون‌های تفکر نیرا ۱۹۸۱-۱۹۸۲

مطابق شکل ۵ مروری بر این آمار نشان می‌دهد پژوهش درباره «توسعه و بهره‌برداری سرزمین ملی»، «معیشت» و «صنعت» افزایش یافته است. درحالی که پژوهش درباره «حمل و نقل عمومی»، «منابع و انرژی» و «مشکلات محیط زیست» کاهش یافته است. جالب توجه است که این مقایسه رشد تمرکز بر مسائل اجتماعی را نشان می‌دهد.

۳-۱. کانال‌های توزیع

گزارش‌های مطالعاتی که برای انتشار آماده شده‌اند ابتدا به سازمان‌ها یا افراد علاقمند در تعداد محدودی به فروش می‌رسند یا رایگان توزیع می‌شوند. بعضی از گزارش‌ها در آغاز رایگان منتشر می‌شوند تا بعد از کسب تأثیر و نفوذ نهایی فروخته شوند.

گزارش‌های مطالعاتی معمولاً به سه روش ذیل به فروش می‌روند و نسبت کمی از آنها به روش‌های دیگر فروخته می‌شوند:

۱. مستقیماً توسط مؤسسات پژوهشی،

۲. از طریق دولت به وسیله شرکت روزنامه رسمی ژاپن،

۳. از طریق شبکه‌های توزیع انتشارات تجاری.

روش دوم عمدتاً به انتشارات دولتی که توسط دولت یا آژانس‌های وابسته به آن

آماده چاپ شده و توسط دفتر انتشارات وزارت دارایی منتشر می‌شود، اشاره می‌کند.

اگر چه این بخش عموماً منشورات کانون‌های تفکر و انتشارات شخصی را که درباره

سیاست عمومی است نیز شامل می‌شود (موراکامی، ۱۹۸۸).

روش‌های دیگر شامل فروش براساس درخواست و قیمت واقعی می‌شود که

بسیاری از آن سرباز می‌زنند.

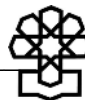
مطابق بررسی ۱۹۸۸ نیز درباره کانون‌های تفکر، ۹۰۴ گزارش پژوهشی از ۱۰۵۴

گزارش در دسترس، فعالانه برای عموم مردم منتشر شده‌اند. از این تعداد گزارش

پژوهشی، منشورات تجاری (۲۰) علی‌رغم تعداد محدودشان بهترین روش را برای ارائه

عمومی طی کرده‌اند، اما منشورات دولتی (۲۶) به‌علت ذات غیرتجاری‌شان به خوبی

معرفی و تبلیغ نشده‌اند به همین علت شناخت عمومی کمی از آنها وجود دارد.

مطابق جدول ۱ بخش اعظم گزارش‌های پژوهشی به‌طور رایگان برای مؤسسات مرتبط تهیه شده (۴۷۸) یا مستقیماً به مؤسسات تجاری فروخته شده‌اند. (۱۴۶) بنابراین دسترسی عمومی به این گزارش‌ها محدودتر شده است.

جدول ۱. کانال‌های توزیع گزارش‌های پژوهشی و متوسط تعداد نسخ
(موراکامی، ۱۹۸۸)

کانال توزیع	تعداد	نسخ توزیع شده
رایگان	۴۷۸	۴۳۹
مستقیماً فروخته شده	۱۲۶	۵۵۵
انتشارات دولتی	۲۶	۴۵۹۸
انتشارات تجاری	۲۰	۱۶۳۰
روش‌های دیگر	۲۳۴	۲۵۱
جمع	۹۰۴	-

۴-۱. سطوح توزیع

از تعداد کل گزارش‌های تکثیر و توزیع شده کانون‌های تفکر به سختی می‌توان آمار دقیقی ارائه داد. به هر حال آمار ارائه شده در جدول قبل شاید بتواند شاخص‌هایی ارائه کند. نسخه‌های رایگان گزارش‌های غیرقابل فروش کمترین تعداد تکثیر و توزیع را دارند. (حدوداً ۴۴۰ نسخه) درحالی که منشورات تجاری بیشترین سهم تکثیر را داشته‌اند. (حدوداً ۴۶۰۰ نسخه) هرچند وقتی این رقم با تعداد کل انتشارات تجاری مقایسه شود بسیار کوچک به نظر می‌رسد.

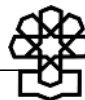
تعداد متوسط نسخه‌های تکثیر شده انتشارات دولتی و نوشته‌هایی که مستقیماً با

مبنایی غیرتجاری فروخته شده به ترتیب حدود ۱۶۳۰ و ۵۶۰ عدد است. تعداد نسخ فروخته شده طبیعتاً از تعداد نسخ منتشر شده بسیار کمتر است. بدین‌سان توزیع گزارش‌های کانون‌های تفکر محدود می‌شود و کانال‌های توزیع نیز انتشار آن را محدودتر می‌کنند.

۲. مجلات

بسیاری از کانون‌های تفکر علاوه بر تهیه و تألیف گزارش‌های پژوهشی اطلاعاتی درباره فعالیت‌های خود به صورت مجلات منتشر می‌کنند. بعضی از این مجلات به ارائه نتایج ناشی از پژوهش‌های مستقل و گزارش بررسی‌های ماهیانه که توسط کانون‌های تفکر مرتبط تهیه شده می‌پردازند. بعضی دیگر فعالیت‌های داخلی کانون را اطلاع‌رسانی عمومی می‌کنند و بعضی دیگر برای بهبود تصویر مؤسسه نزد افکار عمومی نقش روابط عمومی را ایفا می‌کنند.

مطابق بررسی ۱۹۸۸ نیرا از ۱۴۵ مؤسسه نمونه ۱۰۴ مؤسسه در مجموع ۲۲۰ مجله منتشر می‌کردند. به عبارت دیگر ۷۰ درصد از مؤسسات مجلات خود را منتشر می‌کنند. چنانکه در جدول ۲ مشاهده می‌شود مرسوم‌ترین روش انتشار به صورت ماهیانه است. ۷۸ مجله دوره انتشار ماهیانه دارند.

جدول ۲. تفکیک انتشارات ۱۰۴ کانون تفکر (موراکامی، ۱۹۸۸)

نامشخص	مخصوص اعضا	رایگان	غیررایگان	تعداد	دوره انتشار
-	-	-	۲	۲	هفتگی
۱	۴	-	۳	۸	دوهفته یکبار
۲	۲۲	۱۱	۴۳	۷۸	ماهانه
-	۶	۱	۱	۸	دوماه یکبار
-	۳	۶	۸	۱۷	فصلنامه
-	۳	۴	۵	۱۲	سالی دوبار
۲	۷	۸	۲۴	۴۱	سالانه
۲	۲۰	۱۳	۱۹	۵۴	غیره
۷	۶۵	۴۳	۱۰۵	۲۲۰	جمع

تقریباً نیمی از این مجلات به صورت تجاری فروخته می‌شوند و نزدیک ۷۰ درصد از آنها برای خوانندگان عمومی در دسترس قرار دارند و دیگر مجلات از طریق کانال‌های توزیع عمومی فروخته نمی‌شوند و به همین دلیل تهیه آنها مانند گزارش‌های پژوهشی به راحتی ممکن نیست.

۳. چرا مطبوعات خاکستری؟

دلیل اینکه اکثر انتشارات کانون‌های تفکر از نوع مطبوعات خاکستری‌اند شاید نشئت گرفته از ضعف موروثی سیستم نشر و تبلیغات باشد. براساس تحقیق ۱۹۸۸ نیرا، فقط ۴۲ کانون تفکر، یعنی کمتر از ۳۰ درصد از ۱۴۵ مؤسسه‌ای که به نظرسنجی پاسخ دادند، دارای پرسنل متخصص برای ویرایش یا فروش نشریات خود بودند. متوسط تعداد

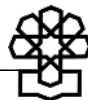
پرسنل ۲/۵ برای هر مؤسسه بود. فقط دو کانون بیش از ۱۰ نفر کارمند مخصوص داشتند که روی نشریات کار می‌کردند و فقط ۲۶ مؤسسه دارای بخش نشر فروش مستقل بودند.

در اینجا تفاسیر مختلفی از عدم انتشار تولیدات کانون‌های تفکر به صورت گسترده مطرح است. کمی‌رایت گزارش‌های نوشته شده برای تحقیق‌های قراردادی، متعلق به مشتری است، صرف‌نظر از اینکه گزارش برای عموم آزاد است یا خیر. قوانین مالیات نیز می‌تواند عامل مؤثری در ممانعت از کانون‌های تفکر غیرانتفاعی برای درگیر شدن با هر نوع فعالیت تجاری باشد.

۴. روش‌های دیگر دسترسی به اطلاعات

گزارش‌های تحقیقاتی برخی از کانون‌های تفکر با ارجاع یا نقل‌قول در مقالات روزنامه‌ها و مجلات به عموم معرفی می‌شوند با عباراتی شبیه این «A طرح پیشنهادی چنین و چنان را ارائه داده است» یا «B یک گزارش مقدماتی روی موضوع X تألیف کرده است». پیدا کردن منبع اصلی چنین نقل‌قول‌هایی در اکثر مواقع کار دشواری است. زیرا بسیاری از این مجلات یا روزنامه‌ها مرجع اطلاعات ارائه شده را مشخص نمی‌کنند.

یکی دیگر از روش‌های کارآمد در دستیابی به اطلاعات کانون‌های تفکر، پوشش فهرست‌ها و چکیده‌های مجلات و پایگاه داده‌هاست. Joint (وابسته به Nichi Gai) به زبان ژاپنی نوشته شده و یک مجله فهرست‌دهی مفید روی مقالات است که ماهیانه منتشر و فروخته می‌شود. Joint حاوی اطلاعات مطالعات اداره شده به وسیله بانک‌ها، سایر مؤسسات مالی و نیز بولتن‌ها و روزنامه‌های منتشر شده توسط سازمان‌های

اقتصادی است. همچنین برخی انتشارات دوره‌ای کانون‌های تفکر را نیز تحت پوشش قرار می‌دهد.

Nomura Search (که سابقاً NRI Search نامیده می‌شد) یک مجله ماهیانه منتشر شده توسط Nomura Sogo Kenkyujo (مؤسسه تحقیقاتی Nomura) است که گزارش‌های تحقیقاتی تألیف شده توسط کانون‌های تفکر و شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته‌شان را طرح می‌کند. این نشریه به درخواست مؤسسه تحقیقاتی Nomura فراهم شده و وسیله مؤثری برای پیدا کردن اطلاعات راجع به «مطبوعات خاکستری» است. مؤسسه Nomura همچنین مطبوعات خاکستری منتشر شده در ژاپن را گردآوری و پایگاه داده آنان را تشکیل می‌دهد. البته این اطلاعات در حال حاضر برای استفاده داخلی بوده و دیگر در دسترس عموم نیستند.

Seifu Shiyō Abstract (به زبان ژاپنی) یک نشریه ماهیانه دولتی است که با خلاصه اسناد منتشر شده توسط وزارتخانه‌ها، آژانس‌های دولتی، آزمایشگاه‌های ملی و سازمان‌های وابسته به دولت سروکار دارد.

البته دسترسی به این چکیده محدود به اعضاست. این چکیده همچنین گزارش‌های تحقیقاتی کانون‌های تفکر که تحت قرارداد با آژانس‌های دولتی تولید شده‌اند و نیز انتشارات نیرا را تحت پوشش قرار می‌دهد.

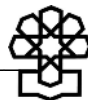
امکان مطالعه، فتوکپی یا امانت مستندات که در چکیده آمده است نیز توسط این سازمان ارائه می‌شود و حتی فتوکپی مستندات برای مشتریان خارجی با گرفتن حق پست ارسال می‌شود.

۵. چالش‌ها و فرصت‌های اخیر برای کانون‌های تفکر ژاپن

در اواخر دهه ۱۹۹۰ اقتصاد ژاپن دچار رکود شد و عدم موفقیت سیاست‌های اقتصادی دولت، احساس نیاز به کانون‌های تفکر مستقل را در پی داشت. در مورد سیاست عمومی و کانون‌های تفکر در رسانه‌های ژاپن مقالات بسیاری به چاپ رسیدند. در همان زمان بحران اقتصادی تأثیر منفی بر جامعه کانون‌های تفکر داشت. بانک‌ها، سرمایه‌های تحقیقاتی برای کانون‌های تفکر را کاهش دادند. اعلان بانک Long Term Credit Bank مبنی بر قطع پشتیبانی از مؤسسه تحقیقاتی LTCB شاهد این حقیقت است. بحران اقتصادی و بی‌ثباتی سیاسی، بازسازی و تغییر در داخل جامعه کانون‌های تفکر ژاپنی را تحمیل خواهد کرد. این تغییر به همان اندازه که بر منابع سرمایه‌گذاری کانون‌های تفکر تأثیر خواهد داشت روی مفهوم کنونی کانون‌های تفکر نیز اثری مشابه برجای خواهد گذاشت.

در حقیقت گریزی از این تغییر نیست و به تدریج می‌آید و تأثیر عملی خود را بر جای خواهد گذاشت. در مارس ۱۹۹۸ پارلمان ژاپن قانون «حق ترویج فعالیت‌های غیرانتفاعی خاص» را وضع کرد. اگرچه قلمرو آن محدود و فاقد معیارهای مربوط به مالیات بود، این قانون برای اولین بار توانست به نهادهای خاصی که یکی از دوازده فعالیت غیرانتفاعی شهروندی را ترویج می‌کردند، وجهه قانونی ببخشد. در تاریخ قانونگذاری ژاپن نخستین قدم این قانون توسط شهروندان و نه دیوان‌سالارهای دولتی برداشته شد.

علاوه بر این، دو جنبش با هدف ارتقای بازار سیاست^۱ وجود داشت:

اولین جنبش: برای تشکیل انجمن شبکه‌ای بود که هدف آن ترویج تحلیل سیاست به‌عنوان یک چارچوب حرفه‌ای و نه تلاش دانشگاهی با بهره‌گیری از «انجمن تحلیل و مدیریت سیاست عمومی»^۱ که در ایالات متحده به‌عنوان یک مدل بود. این انجمن، محققان سیاست‌پژوه در کانون‌های تفکر موجود، مؤسسات حکومتی و مدارس سیاست عمومی را در یک چارچوب حرفه‌ای برای پیش بردن تحلیل سیاست و بازار سیاست به هم پیوند خواهد داد.

دومین جنبش: بازسازی بنیاد حکومت‌های محلی است. این جنبش از تلاش‌های باز اختراع حکومت در ایالات متحده از یک طرف و انجمنی که با استفاده از مردان تجارت، صاحب‌منصبان سیاسی و شهروندان، کار بازرسی و سنجش عملکرد و پاسخگویی حکومت‌های محلی را آغاز کرده بودند، از طرف دیگر مدل‌سازی شده است. همه اینها به پرورش خیزش بازار سیاست و صنعت در ژاپن کمک کرد، مسئله‌ای که نمی‌تواند یک شبه ریشه بگیرد. با این حال همان‌طور که پیش‌تر مطرح شد، مشکلات اقتصادی ژاپن همچنان منتظر رویکردهای جدیدند. آنچه ژاپن هنوز فاقد آن است به‌وجود آمدن کانون‌های تفکر مستقل مبتنی بر تحلیل سیاست قوی، خارج از دولت خواهد بود که می‌تواند راه رسیدن به دمکراسی بیشتر^۲ در ژاپن را هموار کند.

1. Association for Public Policy Analysis and Management (APPAM)

۲. ناظران بیرونی معتقدند علی‌رغم پیشینه طولانی توسعه کانون‌های تفکر در ژاپن آنها هنوز نقش یک ناظر مستمر بر حکومت به نمایندگی از مردم و ارائه آزادانه و جسورانه سیاست‌های جایگزین را ندارند.

فصل دوم - مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات نیرا^۱

تاریخچه

اغلب کانون‌های تفکر به‌لحاظ تاریخی توسط احزاب حاکم و دولت برای رشد اقتصادی و ساختن برنامه‌های توسعه استفاده می‌شدند. در ژاپن کار اصلی کانون‌های تفکر اصولاً سیاست‌پژوهی نبود، بلکه مشاوره و برنامه‌ریزی توسعه ملی بوده است.

البته در دوره جدید به‌جز چهار مؤسسه وابسته به دولت هیچ کانون تفکری وجود نداشته که تحلیل سیاستی روی امنیت ملی، دفاع، ارتش، صلح، حقوق بشر، مشروطیت یا دموکراسی انجام دهد. شاید این امور موضوع نگرانی مردم یا ملت نبوده بلکه فقط برای صاحب‌منصبان وزارتخانه‌های مربوطه حائز اهمیت بوده است.

مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات نیرا اولین کانون تفکر در ژاپن است که سیاست‌پژوهی را ترویج داده است. با وجود آنکه تعریف ژاپن از سیاست‌پژوهی شامل ارزیابی برنامه یا صدور توصیه‌های سیاستی نبوده، طبق مصوبه مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات در ۱۹۷۴، نیرا خودش را یک سازمان عمومی - خصوصی می‌داند که با همکاری ۱۴۵ مقام صنعتی، کارگری، علمی و فرهنگی تأسیس شده است. سرمایه‌گذاری نیرا با ۳۰۰ میلیون دلار اعطایی که نیمی از بخش عمومی و نیمی از بخش خصوصی بوده انجام شده است. نیرا پول لازم برای فعالیت‌هایش را از بهره حاصل از همین سرمایه اعطایی تهیه کرد. در سال‌های اول هدف تلویحی نیرا حمایت از سیاست‌های رشد اقتصادی حزب لیبرال دموکراسی حاکم بوده است.

1. National Institute for Research Advancement

نخستین رئیس هیئت‌مدیره نیرا توسط نخست‌وزیر ژاپن منصوب شد. Takashi Ishihara رئیس نیرا در ۱۹۹۸ رئیس سابق شرکت Nissan Motors و یکی از افسران حکومتی سابق بوده است. در ۱۹۹۸ سه تن از اعضای هیئت‌مدیره از وزارتخانه‌های دولتی و دو نفر دیگر از گروه‌های علمی فرهنگی و رسانه‌ها بودند. کارمندان نیرا سی و سه محقق و شانزده نفر اجرایی‌اند که از یازده آژانس دولتی، ده حکومت شهری و نه شرکت خصوصی بیرون آمده و دور هم جمع شده‌اند. محققان به‌طور متوسط دو سال در نیرا می‌مانند و سپس به کار اصلی‌شان باز می‌گردند. پنج محقق به‌طور دائم جزء کارمندان این شرکتند. نیرا با یک شورا کنترل می‌شود که سالی یک بار برای تأیید برنامه و بودجه تحقیقاتی آن یکدیگر را ملاقات می‌کنند. مخارج عملیاتی نیرا در ۱۹۹۵ حدود ۱۵۰۰ میلیون ین بود که نیمی از آن صرف تحقیقات شد. نیرا در ۱۹۹۵ حدود ۲۰۰ میلیون ین برای انتشار یافته‌های تحقیقاتی‌اش صرف کرد تا در دسترس عموم قرار گیرد. همچنین کتاب راهنمای کانون تفکر (به ژاپنی و انگلیسی) را تهیه و به‌عنوان بخشی از تلاش‌هایش در جهت توسعه به سایر کانون‌های تفکر - چه در داخل و چه در خارج ژاپن - منتشر کرد. نیرا با انتشار یافته‌های تحقیقاتی خود و نیز پشتیبانی از تشکیل انجمن کانون‌های تفکر نقش مهمی در تقویت کانون‌های تفکر ژاپن داشته است.

این مؤسسه برای پشتیبانی از سیاست اقتصادی دولت و رشد و توسعه ملی تشکیل شده است و اختیار ارائه پیشنهاد جدید یا مخالفت با سیاست‌های دولت ندارد. در ژاپن، نیرا تحت موانع اقتصادی کنونی و نرخ بهره پایین مجبور شد فعالیت‌هایش را محدود کند. این فرصت خوبی بود که مأموریت خود را بازبینی کرده و جامعه کانون‌های تفکر

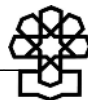
ژاپن را به سمت یک صنعت انتقادی و تحلیل‌محور سوق دهد.

نیرا وضعیت حقوقی‌اش را در نوامبر ۲۰۰۷ به یک بنیاد ثبت شده تغییر داد. اگرچه اهداف نیرا بدون تغییر باقی ماندند و مؤسسه به فعالیت‌هایش در زمینه‌های اجتماعی ادامه داد.

نیرا در شکل جدید به دنبال ارائه پیشنهادهای جسورانه سیاسی و در دسترس ساختن بموقع اطلاعات بوده است تا بحث‌های سیاسی را تهییج کرده و در فرآیند سیاست‌سازی مشارکت فعال‌تری داشته باشد. در نتیجه پیشرفت‌های جهانی‌سازی و پیر شدن جمعیت کشور، جامعه ژاپنی با تغییرات ساختاری عمیقی مواجه شده است. وضعیتی که در کشور به‌طور اضطراری نیازمند تغییرات در مؤسسات تحقیقاتی است تا وظایف و نقش‌های جدید را در خود بپذیرند. بنابراین نیرا تغییر یاد شده به حالت تشکیلاتی را به‌عنوان فرصتی برای اصلاح سیستم تحقیقاتی‌اش آن در جهت نیل به نیازهای دوران جدید می‌داند.

فعالیت‌های تحقیقاتی

جامعه ژاپن با تغییرات زیادی مواجه است و این کشور تحت فشار برای پاسخگویی به مشکلات متنوعی است؛ شامل: سالخوردگی جمعیت و به‌تبع آن آینده‌نگری برای معالجات پزشکی و مقرری‌های بازنشستگی کهنسالان، وضعیت اقتصاد، تجدید حیات اقتصادهای منطقه‌ای و مسائل مربوط به جهانی‌سازی تأثیر این مسائل بر سیاست عمومی با سرعت و با توجه به اصول جمعیت و استقلال تعیین شده باید به‌طور علمی تحلیل و پاسخ‌های سیاسی مناسب ارائه شوند.

نیرا تلاش می‌کند بحث‌های سیاسی را برانگیزد و از طریق تحلیل بموقع مسائل و انتشار نتایج به شکل قابل درک، در فرآیند سیاست‌سازی مشارکت کند. نیرا با استفاده از شبکه‌های دانش‌پژوهان، محققان و متخصصان در حوزه‌های متنوع می‌کوشد به سرعت مسائل ضروری را معین سازد و در پاسخ به آنها پیشنهادهای سیاسی محکم و منسجمی طرح‌ریزی کند.

حوزه‌های تحقیقاتی

نیرا با تمرکز بر حوزه‌های جامعه بومی و سیاست اقتصادی، روابط بین‌الملل و مسائل منطقه‌ای می‌کوشد موانع و مشکلات پیش روی ژاپن را آشکار کرده و پیشنهادهای سیاستی مناسب تنظیم کند.

ژاپن با تغییرات ساختاری بزرگی روبرو است که ناشی از سالخوردگی جمعیت آن است. این پدیده مسائل فراوانی ایجاد می‌کند. یکی از آنها کاهش نیروی کار است. نیرا پیشنهادهایی در رابطه با تغییر در طراحی‌های مرسوم در زمینه‌های مختلف شامل اصلاح سیستم‌های اجتماعی در پاسخ به تنوع استخدام، اصلاح سیستم‌های بازنشستگی، پزشکی و اصلاحات ضروری به لحاظ رسیدن به رشد و پیشرفت قابل تحمل میان‌مدت و بلندمدت و ژرفاسنجی سرمایه‌ارائه می‌دهد.

این کانون پیشرفت جهانی شدن را از منظر بین‌المللی تحلیل می‌کند و معیارهای مناسب ژاپن را ارائه می‌دهد. از دیدگاه بومی، نیازهای منطقه‌ای را مطالعه می‌کند، مکانیسم‌های توسعه منطقه‌ای را با لحاظ کردن نقطه نظرات بازیگران مهم منطقه‌ای مورد تحلیل قرار می‌دهد و معیارهایی برای تجدید حیات اقتصادهای محلی پیشنهاد می‌کند.

روش تحقیق

نیرا به‌عنوان هسته یک شبکه تحقیقاتی کار می‌کند، اشخاص با دانش‌های تخصصی در حوزه‌های مختلف را فعال می‌کند تا گرد هم آمده و تحقیقات خویش را اداره کنند و اطلاعات خود را به اشتراک بگذارند.

این کانون مسائل سیاسی که از دید مردم ژاپن مهم‌تر و ضروری‌تر است را تشخیص داده و در تحلیل آنها برای ساختن پیشنهادهای سیاسی تسریع می‌کند. به علاوه تلاش کرده اطلاعات را به صورت منظم و به شکلی قابل فهم برای عموم منتشر سازد تا بحث‌های سیاسی را برانگیزاند.

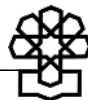
نقش نیرا و قابلیت دستیابی به اطلاعات

• سالنمای کانون تفکر یا Nenpo

نیرا از آغاز تأسیس در ۱۹۷۴ به‌عنوان اولین کانون تفکر دولتی - خصوصی، فعالیت‌های تحقیقاتی سیاست‌محور و مبادلات بین‌المللی علمی - فرهنگی را ترویج داده و به ترویج فعالیت‌های کانون‌های تفکر ژاپنی و انتشار یافته‌های تحقیقاتی‌شان کمک کرده است.

نیرا وظیفه مهم دیگری نیز برعهده داشته است: جمع‌آوری، تحلیل و عرضه اطلاعات مربوط به فعالیت‌های تحقیقاتی کانون‌های تفکر.

این کانون به‌عنوان بخشی از این تلاش، سالنمای کانون تفکر (Nenpo) را با هدف عرضه اطلاعات فعالیت‌ها و یافته‌های تحقیقاتی گردآوری و منتشر کرده است. دهمین ویرایش این سالنما در سال ۱۹۸۸ شامل ۸۲۹ چکیده تحقیقاتی و ۱۳۸۷ عنوان تحقیقاتی است که همه آنها پروژه‌های راهبری شده توسط ۱۴۹ کانون تفکر ژاپنی

بوده‌اند. برای معرفی هر مؤسسه نیز شناسنامه‌ای اختصاص داده است. کانون‌های تفکر معرفی شده در این نشریه عمدتاً مؤسساتی‌اند که توسط قانون ژاپن تأسیس شدند یا از طریق قراردادهای و یارانه‌های تحقیقاتی با نیرا کار کرده‌اند. با این وصف کتاب مذکور تقریباً تمام کانون‌های تفکر پیش‌تاز ژاپن را شامل می‌شود.

سالنامه کانون تفکر یک ابزار مؤثر برای به‌دست آوردن گزارش‌های تحقیقات واقعی است. این ابزار نه تنها به سیاست‌سازی و برنامه‌های تحقیقاتی سیاستمداران دولت بلکه به مؤسسات نیز در انتخاب کانون تفکر مناسب برای کارهای تحقیقاتی‌شان کمک می‌کند.

این سالنامه همچنین اطلاعات اصلی در مورد وضعیت کنونی سیاست‌پژوهی در ژاپن را ارائه می‌دهد.

برای دستیابی به آمار روز وضعیت کانون‌های تفکر جهان سالنامه GGTTI منتشر شده توسط دانشگاه پنسیلوانیای آمریکا منبع مناسبی است، اما تأمل روی آمار دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی کانون‌های تفکر ژاپن تجربه مفیدی برای وضعیت کنونی کشور خواهد بود.^۱

در اینجا بیان دو نکته حائز اهمیت است:

اول - نیرا ده زمینه تحقیقاتی جدید برای دوره پنج‌ساله بعد از ۱۹۸۶ مطرح کرده

است:

۱. بشریت و آینده - ژاپن و جهان در پنجاه سال آینده.

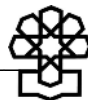
۲. مسائل روبروی ژاپن در دهه ۱۹۹۰.

۳. تمایلات در روابط بین‌الملل.
۴. تجدید حیات اقتصاد جهان و روش‌های نگهداشت یک سیستم اقتصادی.
۵. خط‌مشی اقتصادی در جامعه صنعتی جدید.
۶. وظیفه حکومت و اصلاحات سیستمی مورد نیاز.
۷. پیشرفت‌های جدید در علوم، تکنولوژی و اقدامات سیاستی برای فائق آمدن به آنها.
۸. تغییرات در شهرهای بزرگ و مسائل سیاستی مربوطه.
۹. مشکلات شهرهای بزرگ و مسائل سیاستی مربوطه.
۱۰. اجتماعات منطقه‌ای در حال تجدید حیات.

دوم - از آوریل ۱۹۸۶ مرکز اطلاعات سیاست‌پژوهی The Center for Policy Research Information انحصاراً روی جمع‌آوری، تحلیل و فراهم آوردن «دیتا»^۱ فعالیت کرده است.

معمولاً یافته‌های تحقیقاتی ویژه مشتری است. در این رابطه سهم اصلی نیرا انتشار یافته‌های تحقیقاتی برای عموم است. نیرا برای این منظور از مؤسسات تحقیقاتی داخلی و خارجی پشتیبانی مالی کرده است. از زمان تأسیس نیرا تاکنون به ۴۵۰ پروژه تحقیقاتی یارانه داده و به ۳۰۰ پروژه تحقیقاتی هدایت شده توسط ۲۰۰ کانون تفکر ژاپنی و خارجی کمک کرده است. یافته‌های تحقیقاتی تولید شده توسط این پروژه‌ها به همراه تلاش‌های تحقیقاتی نیرا، پیرو این اصل که تمام گزارش‌ها باید منتشر شوند، در

۱. به بخش روش‌های دیگر دسترسی به اطلاعات مراجعه شود.

NIRA Kenkyu Soshō منتشر شده‌اند (سابقاً NIRA Output نام داشته است). این سری گزارش‌های تحقیقاتی به‌طور رایگان در مؤسسات دولتی و خصوصی و نیز کتابخانه‌های مهم در دسترس قرار دارند. همچنین NIRA Kenkyu Soshō تحت کپی‌رایت NIRA به فروش می‌رسند. گزارش‌های مربوط به زمینه‌های مهم بین‌المللی به انگلیسی ترجمه شده و در مجله فصلی NIRA Research Output منتشر می‌شوند. بعضی از نتایج تحقیقاتی نیز با فرمت‌های صوتی تصویری به تولید می‌رسند. اطلاعات به‌روز راجع به فعالیت‌های نیرا مانند افتتاح پروژه‌های جدید، تکمیل گزارش‌ها یا زمانبندی سمپوزیوم‌ها در NIRA News (به زبان ژاپنی) در دسترس است. این روزنامه و نیز NIRA Publication List (به زبان انگلیسی) به واسطه مبادلات با مؤسسات خارجی در دسترس قرار گرفته یا به‌طور رایگان توزیع می‌شوند. Think Tank Nenpo (به زبان ژاپنی)، NIRA Kenkyu Soshō (به زبان ژاپنی)، NIRA Research Output (به زبان انگلیسی)، کنفرانس‌ها (برخی به زبان انگلیسی) و برخی دیگر از انتشارات همه در کتاب‌فروشی‌ها، مراکز انتشارات دولتی و نیز خود اداره NIRA برای خرید در دسترس قرار دارند.

• سایر انتشارات نیرا

- ✓ Opinion Papers: که هم توسط محققان نیرا تولید می‌شود و هم محققان میهمان. مقالات نظری نیرا افکار متمایل به توسعه را که در رابطه با مسائل مهم و مبتلا به ژاپن است منتشر می‌کنند.
- ✓ گزارش‌های تحقیقاتی / نشریه‌ها: با انتخاب زمینه‌های مهم برای مطالعه، نیرا گروه‌های تحقیقاتی متشکل از متخصصان و خبرگان حوزه‌های مختلف را برای مشارکت

در تحلیل‌های چندوجهی دور هم جمع می‌کند. گزارش‌های تحقیقاتی نتیجه کار تحقیقاتی این گروه‌ها را ارائه می‌دهد.

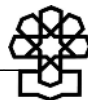
✓ **My vision**: برای این نشریه، نیرا با تعدادی از خبرگان مصاحبه می‌کند تا بتواند به‌طور موجز تنوع نظرها و دیدگاه‌ها در ارتباط با مسائلی را که ژاپن با آنها مواجه است بیان کند. در این مصاحبه‌ها، همچنین یک کتاب در رابطه با موضوع مورد بحث توصیه می‌شود.

✓ **Policy Review**: هر **Policy Review** زمینه خاصی دارد و ارائه بهنگامی از ملاحظات مختلف و متنوعی است که از طریق مناظره و گفتگو با خبرگانی که در حوزه تخصصی خود طلایه‌دارند، به دست آمده است.

✓ **Dialogue Series**: در **Dialogue Series**، نیرا تلاش می‌کند آینده ژاپن را از طریق گفتگو با افرادی که در حوزه‌های مختلف طلایه‌دارند ترسیم کند.

✓ **Monograph Series**: با انجام تحقیق و تحلیل‌های چندوجهی برای مشکلات روبروی ژاپن، این نشریه داده‌های تحلیلی و اطلاعات را که در مباحث آینده استفاده خواهند شد ارائه می‌دهد.

✓ **Policy Proposal Highlights**: برگرفته شده از نشریات قبلی **Opinion**، **Research Reports**، **Papers** و دیگر انتشارات. این نشریه‌ها اصل طرح‌های سیاستی نیرا را ارائه داده و نقاط مرجع برای مباحث سیاستی روز را پیشنهاد می‌دهند.

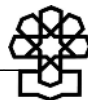
بیانیه رئیس کنونی نیرا

نیرا یک کانون تفکر است که با تمرکز بر مسائل مربوط به سیاست، منابع دانشی برای تولید چشم‌اندازهای آینده به ارمغان می‌آورد. مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات (NIRA) در یک ابتکار عمل از میان چهره‌های پیشرو صنعتی، دانشگاهی، کارگری و دولت‌های محلی ژاپن تأسیس شد. این مؤسسه در مارس ۱۹۷۴ به‌عنوان یک سازمان نیمه‌دولتی تحت قانون مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات پایه‌گذاری شد. از آغاز تأسیس این مؤسسه به‌عنوان یک سازمان مستقل سیاست‌پژوه منطقی جامع در پرداختن به طیف وسیعی از مسائل مرتبط پیچیده مؤثر بر جامعه معاصر برگزید و تعداد زیادی طرح پیشنهادی با رویکرد شکل‌دهی سیاست مؤثر تولید کرد. نیرا تاکنون بیش از ۱۰۰۰ موضوع پژوهش را هدایت کرده است. سال ۲۰۰۷ در جریان بخشی از اصلاحات اداری اعمال شده توسط دولت ژاپن و براساس قانون، مؤسسه ملی پیشبرد تحقیقات نیرا به یک بنیاد ثبت شده تبدیل شد. نیرا اخیراً از دولت اعتبارنامه بنیاد ثبت شده حافظ منافع عمومی را دریافت کرده است و به فعالیت‌های خود براساس یک سیستم جدید ادامه می‌دهد. ژاپن در سه دهه گذشته تغییرات چشمگیری را تجربه کرده است. ملت ژاپن باید ساختار حکمرانی خود را تغییر دهد تا به یک دمکراسی بالغ‌تر تبدیل شود. ژاپن از نظر فرآیند سیاستگذاری نیاز دارد تا قدرت را از دولت مرکزی به دولت‌های محلی منتقل کند و سیستم کنونی راهبری توسط بوروکراسی را به سیستم راهبری با ابتکار عمل احزاب سیاسی و بخش خصوصی جایگزین سازد. علاوه بر این برای تجدید حیات اقتصاد ژاپن و رفع مشکلات پیش روی ژاپن معاصر - مانند کاهش میزان مولید در کشور - تمهید طیف متنوعی از سیاست‌های جایگزین برای افزایش قدرت انتخاب شهروندان ضروری

است. نیرا بر این اساس باید نقش محوری خود را بررسی کند. زیرا در قرن بیست و یکم طیف بازیگران درگیر در فرآیند سیاستگذاری به صورت متنوعی گسترش خواهد یافت. علاوه بر سیاستمدارها و دولت‌ها بخش خصوصی و جامعه مدنی نیز در این زمینه دخالت خواهند کرد.

امروزه مقدار حجم اطلاعات در دسترس به صورت نمایی در حال افزایش است. به طور مثال در عصر اینترنت وبلاگ‌ها نقش کلیدی رسانه‌ای را برعهده گرفته‌اند که همه می‌توانند ذهنشان را بازگو کنند و تعداد آنها پیوسته از سرویس‌های خبری معمولی بیشتر است. اینکه چگونه از این حجم فزاینده اطلاعات به دقت تشخیص دهیم دغدغه‌های شهروندان کجا متمرکز بوده است به صورت روزافزونی در حال تبدیل شدن به موضوع مهمی است. پر کردن شکاف‌های جدید فرآیند سیاستگذاری و گردآوری دانش از منابع مختلف یکی از نقش‌های جدیدی است که مؤسسه‌های سیاست‌پژوه برعهده خواهند داشت و نیازمند خواهند بود که پاسخ‌ها را سریع‌تر مهیا کنند. جامعه ژاپن با تغییرات گسترده‌ای روبرو است. مؤسسات سیاست‌پژوه کشور به شدت نیاز دارند که نقش‌های جدید اتخاذ کنند. بنابراین نیرا تغییر در وضعیت سازمانی خود را فرصتی برای شروع دوباره و اصلاح سیستم پژوهشی خویش برای پاسخگویی به درخواست‌های دوره جدید ارزیابی می‌کند.

نیرا در جایگاه یک بنیاد عام‌المنفعه به خوبی می‌تواند هدایت فعالیت‌هایش را براساس منافع عمومی ادامه دهد. نیرای جدید همزمان از این جایگاه مستقل‌تر مجدانه تلاش می‌کند تا طرح‌های جسورانه سیاست و اطلاعات مورد نیاز را در یک مدل زمانبندی شده به منظور ایجاد زمینه بیشتر بحث درباره سیاست و حتی مشارکت

فزون تر در فرآیند سیاستگذاری در دسترس قرار دهد.

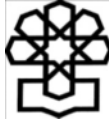
ما صمیمانه از حمایت‌های شما تاکنون قدردانی می‌کنیم و امیدواریم از این حمایت‌ها برای نیرای جدید هم بهره‌مند باشیم.

جیرو اوشیو رئیس

منابع و مأخذ

۱. ادیانی، سیدیونس. کانون‌های تفکر (ویرایش دوم)، دفتر مطالعات بنیادین حکومتی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، بهمن‌ماه ۱۳۹۲.
۲. سهراب‌پور، سعید و همکاران. بررسی نقش و جایگاه کانون‌های تفکر در حوزه سیاستگذاری در چند کشور جهان و ایران، فصلنامه مهندسی صنایع مدیریت شریف، ۱۳۸۸.
3. NIRA, The Think. Tank. Nenpo. (*Almanac*), 2014.
4. James G. McGann & R. Kent Weaver, "Think Tanks & Civil Societies, Catalysts for Ideas and Action ", 2000.
5. Diane Stone, Andrew Denham and Mark Garnett, " Think Tanks across nation ,A cpmparative approach", 1998.
6. D. Monche, U. Watenberg, T. Graf Brockdorff, R. Krempien and H. Walravens, "Japanese Information in Science, Technology and Commerce", 1989.
7. John W. Langford and Lorne Brownsey, " THINK TANKS and GOVRNANCE in the ASIA-PACIFIC REGION ", 1991.
8. Diane Stone and Andrew Denham), " THINK TANK TRADITIONS Policy research and the politics of ideas ", 2004.
9. <http://www.nira.or.jp/> (visited at 2014/12/1)
10. Murakami, N. (1988); Shuppan Ryutsu Zukan (Marketing of Publication). Shin Bunka Tsushin-sha, .
11. National Institute for Research Advancement (1988).; Think Tnak Nenpo 1988(Think tank Nenpo 1981-82.

12. National Institute for Research Advancement (1982). Think Tank Nenpo 1981-82.
13. Sakuraba, I. (1989): Think tank no Chi no Kozo to Kokyo Seisaku (The Role of the Japanese Think Tanks in the Public Policy: A Sociological Study). (NIRA Working Report).
14. Sato. K. "Think Tank no Rekishi-tcki Tenkai". Nippon no Think Tank ("The Historical Development of Think Tanks", Think Tanks in japan), Institute of Journalism and Communication Study, The university of Tokyo, cd., Tokyo University Press 1985:

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۴۱۸۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: کانون‌های تفکر ژاپن (نیرا یک تجربه شرقی)

نام دفتر: مطالعات بنیادین حکومتی (گروه بنیادین حکومتی)

تهیه و تدوین: سیدمحمد خوئی

ناظر علمی: سیدیونس ادیانی

متقاضی: ریاست مرکز

ویراستار ادبی: قاسم میرخانی

واژه‌های کلیدی:

۱. اتاق فکر

۲. اندیشگاه

۳. کانون تفکر

۴. بازار سیاست

۵. ژاپن

۶. سیاست پژوهی

۷. تئوری سیستم‌ها

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۱۲/۱۱